

Still Films #7, 2006-2008

FOTO ULF LUNDIN

Illusionen av ett fotografi

Konst: STILL FILMS, Alingsås konsthall
Ulf Lundin, fotografi
Pågår till 28 april

RECENSION. När Ulf Lundin sätter upp sin kamera på stativ någonstans i Stockholm och börjar fotografera blir det inte fotografi egentligen.

Han skapar en konstruerad bild av verkligheten, ett kollage av ögonblick. Han fotograferar samma plats många gånger, väljer några av bilderna och arbetar sedan länge, länge med att lägga samman dem i datorn.

Voila, en illusion av ett fotografi är född.

Varför krångla så, vad vill Ulf Lundin med det?

Intressant nog ger manipulerandet av bilderna en förhöjd verklighetskänsla. Det uppstår något svindlande.

Alla är vi på väg mot graven till sist, det går faktiskt inte att bortse från i Ulf Lundins bilder. Vägen dit kan vara rolig, sorglig och absurd. Vi kanske ser ut som fåniga djurparksdjur allihop under Ulf Lundins blick, med vårt jäktande och irrande runt mellan olika platser i en stad. Men solen skiner över

parkbänken ibland och det ser fint ut när vi kramas. Mest av allt, i de allra flesta bilderna, är vi fullständigt outhärdligt ensamma fastän vi är omgivna av andra.

Det finns fler konstfotografer som jobbar medvetet och skickligt just med fotografiets anspråk på att visa verkligheten. Två av dem är till exempel svenska Helga Hårenstam och norrmannen Mikkel McAlinden. Men om jag ska likna Ulf Lundin vid någon annan konstnär tänker jag mest på senaste Hasselbladspristagaren Sophie Calle från Frankrike. Precis som Sophie Calle utforskar Ulf Lundin på ett mycket personligt sätt fotografiets förhållande till den fotografierade, och frågor om fotografens makt.

ULF LUNDIN ÄR född 1965 i Alingsås. Han utbildade sig på fotohögskolan i Göteborg i två omgångar 1990-1997, och vikarierade parallellt som pressfotograf på Borås Tidning.

Hans första stora konstprojekt gick ut på att som paparazzi följa en barndomsvän under ett år. Barndomskamraten hade familj, jobb, bil, hus och levde stabilt Svenssonliv. Ulf Lundin, då cirka

Still Films #7, 2006-2008

30, levde fortfarande fattigt studentliv. I hans bilder fanns både fascinationen över paparazzins föraktade perspektiv och någon sorts personlig dubbelhet inför att utifrån granska ett liv som egentligen skulle ha legat nära till hands för en småstadskille som Ulf.

Han fortsatte bland annat med att porträttera människor som satt i mörker utan att veta när bilden skulle tas, och med att dokumentera nysande människor just i ögonblicken då de tappade kontrollen över sina ansikten. Ett annat projekt gick ut på att sätta upp en videokamera framför människor på offentliga platser, för att se hur de reagerade inför fotografen.

Ulf Lundins projekt är alltid konstnärligt genomtänkta, skarpa och utmanande samtidigt som de är tillräckligt breda för att kunna nå utanför den smalaste konstvärlden. Ändå har han en ganska undanskymd position i svenskt konstliv, även om paparazziprojektet fick mycket uppmärksamhet både i Sverige och utomlands.

Still films är det starkaste han gjort på länge: den som tittar noga måste bli berörd. ■

Lena Kvist

Samhällsansvar och ideella krafter

Panelsamtalet i Kyrkans Hus i Skövde, som jag under måndagen deltog i, tog bland annat upp frågan, vad har svenska kyrkan för samhällsansvar? Det är en relevant fråga, inte bara för Svenska kyrkan, utan för alla ideella och frivilliga organisationer. Kanske allra mest de som är etablerade, med ett starkt varumärke och en hög trovärdighet.

Oerhört många människor arbetar ideellt. Trots allt prat om livspussel och omöjliga tidsmarginaler, väljer ändå många svenskar att lägga tid och engagemang på att hjälpa andra och engagera sig i olika frågor. Det kan handla om alltifrån att rusta upp i sitt närområde till att lobbyorganisera sig i miljöfrågor.

Frågan är hur man samför dessa viljor och hur de växer till något mer. I alla frivilligorganisationer och samfund ryms enormt mycket kunskap, erfarenheter och tankar kring samhället. Här finns också en vilja till förändring. Trots detta är, framförallt de mer etablerade organisationerna, relativt osynliga i samhällsdebatten. Var är exempelvis Svenska Kyrkan och Röda Korset i de frågor som bränns i samtiden? Hur förvaltar man medlemmarnas engagemang och vilja till förändringsarbete? Mindre folkhemsetablerade organisationer vågar ofta ta för sig mer. Amnesty International och Rättvisemärkt är två bra exempel på organisationer som syns och hörts, både i det lokala och i en större samhällsdebatt. Varför gör inte Svenska Kyrkan och Röda Korset samma sak?

KANSKE BEROR DET just på deras långa tradition och ofrånkomliga sammankoppling med såväl forna tiders ideal, som tidigare decenniernas folkhem. Man har arbetat nära staten, många har varit i organisationerna länge och det finns ett inrutat sätt att arbeta på. Bilden av deras ideella verksamhet, som mest baserat på kaffekokande och klädsköpande, är måhända inte helt rättvis, men likväl relativt cementerat.

Vi befinner oss i en alltmer upptrappande valrörelse. En rörelse där många röster kommer att drunkna, helt enkelt för att de inte är intressanta väljargrupper. Asylsökande, gömda flyktingar, hemlösa, missbrukare och psykiskt sjuka är exempel på grupper som riskerar att glömmas bort, då de varken omfattas av hushållsnära tjänster eller jobbskatteavdrag. Hur ska deras frågor hamna på agendan?

HÄR HAR SAMTLIGA frivilligorganisationer en viktig roll att fylla. Inte bara att arbeta praktiskt med utsatta och behövande, utan också föra upp deras situation i det politiska samtalet. Bidra med kunskap och erfarenhet om hur det ser ut, våga vara obekväma och ha åsikter.

Med egen erfarenhet av ideellt arbete vet jag hur svårt det kan vara att ta den tiden som krävs för att prata igenom en åsikt och driva den, framförallt när man går på knäna av det praktiska arbetet. Men opinionsbildandet är minst lika viktigt för förändring och det fortsatta arbetet. Vakna upp från kaffebruggare och symöten och våga ta ställning. ■

KRÖNIKAN

ELIN GRELSSON

Övriga lördagskrönikörer är:

REBECCA ÅHLUND
PAMELA JASKOVIK
OLA WONG

Bland zombies och kannibaler

Bok: VID MARDRÖMMENS MÅL
Författare: Leif Holmstrand
Förlag: Albert Bonniers förlag

RECENSION. Det kan tänkas vara extra passande med omslagsbildens rollfigur från klassikern *Nosferatu*, spelad av Max Schreck – inte bara skräck alltså, utan max dessutom. Annars kunde man kanske vänta sig att Jason skulle befinna sig där, med tanke på hans ständiga återkomst i texterna.

Det handlar då inte om något

Leif Holmstrand, aktuell med Vid mardrömmens mål.
FOTO: KENNET RUONA

poetiskt viftande med det gyllene skinnets, den Jason som avses har inget med några argonauter att göra, utan om Fredagen den 13:e och Alla fasors blodiga dygn. Av den avslutande filmförteckningen framgår också att skräcken

inte begränsar sig till det mildt makabra med monster och mumier utan främst inriktar sig på motorsågsmassakrer och annat bloddrypande.

I en inledande kommentar noteras att dessa filmer återges med

omväxlande titlar på svenska och engelska, en "språkförvirring och inkonsekvens" som skulle vara utmärkande för svensk marknadsföring och som reproduceras därför att de "speglar för mig viktiga teman och kanske rentav säger något om metod, om privat poetik". Det kan låta tankeväckande, men gör knappast poetiken mindre privat. Det går därför inte att avgöra om poetiken sprutar iväg i alla riktningar samtidigt, bara därför att dikterna gör det – och gjorde så redan i debutboken *Stekelgång* (2002).

ZOMBIES OCH KANNIBALER åstadkommer visserligen en viss enhetlig-

het, ofrånkomligen något smetig. Grotteska skämt omväxlar med teoretiska utläggningar kring Freud och Frankenstein, familjestrukturer och ekonomi, medan andra dikter ser ut att hamna i tillfälliga kommentarer kring en eller annan specifik filmsekvens. Om mardrömmens mål är att vakna eller att somna om kan den monotona skrällen verka något sövande – eller ska mål kanske uppfattas i den i dikterna återkommande betydelsen av ätbart: "Lunchen dyker upp vid horisonten / med en spik till hands". ■

Lars-Inge Nilsson